

1882

1962

3 АУТРА знамянальная дата ў гісторыі беларускай культуры — 80 год з дня нараджэння народнага паэта Якуба Коласа.

Колас...
 Ён уваходзіць у нашу свядо-
 масць яшчэ з маленства, з тых га-
 доў, калі «не сядзіцца ў хаце
 хлопчыку малому». Уваходзіць як
 вельмі чулы, добры чалавек, які
 разумее тваю дзіцячую душу і
 вельмі ж хораша, проста і прыго-
 жа расказвае аб усім, што цябе
 акружае. Вясна, лета, восень, зі-
 ма, рэчка, поле, луг — мы пачы-
 наем глядзець на іх яго вачыма і
 думаць пра іх яго словамі. Пры-
 рода са «дзіўляючай паслухня-
 насцю» адгукаецца на гэтыя сло-
 вы, раскрываючы свае таямніцы.
 І мы раптам адчуваем
 сябе ўладальнікамі ней-
 кай чарадзейнай сілы.
 Пазней дазнаёмся, што
 гэта — паэзія.

Пазней, з цягам часу,
 і вобраз добрага, чу-
 лага спадарожніка на-
 шага маленства паўстае ў нашым
 уяўленні інкшым. Па меры таго,
 як мы адкрываем новыя і новыя
 старонкі коласаўскіх кніг, як нам
 становіцца вядомым яго жыццё,
 да кожнай хвіліны аддаёнае ты-
 танінай працы ў імя свайго наро-
 да, дзіцячыя пачуцці аказваюцца
 толькі невялікай часткай таго,
 што трэба сказаць, каб хоць пры-
 білізе акрэсліць вялікі свет, на-
 зва якому — Колас.

Апынуўшыся ў гэтым свеце, мы
 становімся ўдзельнікамі глыбока-
 га розуму над жыццём, над
 шляхамі гісторыі, сэрцам і розу-
 мам дасведчаным да мудрасці,
 накліпавай стагоддзямі. Радасць
 і гора, любоў і нянавіць, заміла-
 ванне і гнів, высокія грамадзян-
 ская парывы і будзёныя клопаты —
 усё, што спадарожнічае ў жыццё-
 вай дарозе чалавеку, прайшоў
 праз душу мастака, адлілося ў
 яго чудаўныя творы агульнай
 высокай паэзіі. «Новая зямля»,
 «Сымон-музыка», «Дрытва», «Ры-
 бачка хата», «На рэчцы», «Суд
 у лес», «Адуля» — таму апавядан-
 ный, верш і пачуццё, пачынаючы
 ад тых, прасякнутых гаротай і
 болем, што напісаны паўстагод-
 дамі назад, і заканчваючы гімамі
 савецкай рэвалюцыі, — якая гэта
 глыбока праўдзівая запячатка наро-
 дага жыцця! Праўдзівая яна та-
 му, што сарод яе рэальных геро-
 вў быў сам мастак, які выйшаў з
 гушчын народа, ёў з ім адзін ка-
 валак хлеба, разам з ім пачуваў і
 змагаўся, перамагаў і святкаваў.
 «Найвышэйшая пахвала, якой
 толькі можна ўдасціцца паэт на-
 шага часу, самы гучны тытул, якім
 толькі могуць ўшановаць яго су-
 часнікі альбо нашчадкі, заключае-
 нне ў чароўным эпітафе «народ-
 нага», — гаворыў В. Р. Ялінінкі.
 Імя Якуба Коласа жыве ў нашых
 сэрцах у надзвычайным суладдзі
 з гэтым эпітафам, сімвалізуючы
 сабой узор служэння паэтычна-
 свайму народу, узор іх узаемнай
 любові і ўдзячнасці.

Творчасць вялікіх мастакоў заў-
 сёды вырастае на скрыжаванні
 магутнага прыроднага таленту з
 імкненнем народа глыбей усядо-
 міць сваё духоўнае сілы, выка-
 наць у прыгожай паэтычнай фор-
 ма свае запавяцныя мары і па-
 чуцці. Так у рускай літаратуры
 з'явіліся геніяльныя Пушкін і Горь-
 кі, ва ўкраінскай — Шаўчэнка, у
 латышскай — Райніс, у беларус-
 кай — Янка Купала і Якуб Колас...
 З прыходам такіх талентаў гра-
 мадства ўзнімаецца ў сваім ду-
 ховым развіцці на галаву вышэй
 і робіць крок да свайго будучыні.

Янка Купала і Якуб Колас жыві
 і творылі на вялікім гістарычным
 паравале. Для беларускага наро-
 да гэта была эпоха абуджэння на-

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦСЯ!

Літаратура і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 88 (1725)

Пятніца, 2 лістапада 1962 года

Цана 4 кап.

ЛЮБОЎ

цыянальнай самасвядомасці, ра-
 шучай барацьбы сумесна з брац-
 кімі народамі ўсёй краіны за вы-
 зваленне ад капіталістычнага раб-
 става, эпоха перамогі новага жыц-
 ця. З гэтых імёна глыбін б'юць
 крыніцы іх творчасці. Ды мала
 сказаць, што Купала і Колас праў-
 дзіва адлюстравалі свой час. Бо-
 бразы нашых народных пачуццяў
 менш за ўсё асцвяржаюцца з воб-
 разамі летапісцаў. Бо тое, што
 стваралі яны, было насычана вялі-
 кай энергіяй дзеяння. У часы пры-
 гнэту песні Купала і Коласа ста-
 навіліся сцягам барацьбы за све-
 боду, будзілі гнів і помсту «бага-
 чам і панству», з чый «ласкі»
 Беларусь была «забытым богам
 краем». Чалавек працы — галоў-
 ный герой гісторыі і новага ма-
 стацтва, прыпаўшы да бурлівай
 ракі купалаўскай і коласаўскай
 паэзіі, не толькі з'яўча большай
 выразнасцю бачыў сваю гаротную
 долю, усе жахі паднявольнага іс-
 навання. Ён чэрпаў адтуль і іншыя
 пачуцці — пачуцці ўласнай год-
 насці і гордасці, ён усведамляў
 сябе Чалавекам і гатоў быў за гэ-
 та змагацца.

Я — мужык, а гонэр маю,
 Гнуса, але да пары.
 Я маўчу, маўчу, трываю,
 Але скоро загукую:
 «Стрэльбы, хлопчыкі, бяры!».

Вытканая на такіх ідэях і маты-
 вах песня паэта лёгка знаходзіла
 дарогу да сэрцаў людзей, бо яна,
 умоўна кажучы, толькі паэтычна
 «фармуляла» тое, што думалі, чым
 жылі штодзень мільёны.

Народны погляд на навакольны
 свет, народнае разуменне праўды
 і крывды, прыгожы і аўдыма,
 высакароднага і нізкага, трагэ-
 дычнага і смешнага ў спалучэнні
 з высокай прастотай паэтычнага
 мыслення адрозніваюць творчасць
 Янкі Купала і Якуба Коласа над
 узроўнем звычайных літаратур-
 ных з'яў таго часу. І гэта было
 заўважана вялікім Горкім, які пі-
 саў, што таму-сяму з рускіх літа-
 ратараў не шкодзіла б набыць
 якасці, характэрныя для паэзіі Ку-
 пала і Коласа.

Можна больш-менш поўна рас-
 казаць біяграфію Канстанціна Мі-
 хайлавіча Міцкевіча, але немагчы-
 ма да канца вычарпаць тэму Яку-
 ба Коласа — мастака-класіка, ву-
 чонага, грамадскага, палітычнага і
 культурнага дзеяча, аднаго з зас-
 навальнікаў сучаснай беларускай
 літаратуры і сучаснай беларускай
 літаратурнай мовы, пісьменніка-
 наватара, які ўзбагаціў нацыя-
 нальную літаратуру новым змес-
 там, новымі жанрамі і формамі.
 Немагчыма не толькі і не столькі

з-за неабдымнасці зробленага, а
 таму, што такія з'явы ў прынцыпе
 невычарпальныя, бо яны няспы-
 на развіваюцца, як сказаў вялікі
 рускі крытык пра Пушкіна.

Колас не толькі аўтар сваіх, на-
 пісаных ўласнай рукою кніг, ён
 мае дачыненне і да таго, што
 стваралі і стварюць наступныя
 пакаленні пісьменнікаў. Мы сёння
 многа спрачаемся пра традыцыі і
 наватарства. Кіруючыся, вядома,
 самымі добрымі намерамі, аднак
 у дыскусійным запале ці па нера-
 зуменню сутнасці справы мы пры-
 гэтым іншы раз ставім пад сум-
 ненне жыццяздольнасць тых тра-
 дыцый пісьменніцкага майстар-
 става, што пакінулі нам Купала і Ко-
 лас. Маўляў, новы час патрабуе...
 і г. д. Калі ўжо гаварыць пра па-
 трабаванне часу, дык ён патрабуе
 перш за ўсё — вучыцца ў Купала
 і Коласа. Вучыцца жыць адным
 жыццём з народам; вучыцца шы-
 рока глядзець на свет; вучыцца
 любіць да чалавека і самаахярня-
 му служэнню справе народа; на-
 рэжце, вучыцца наватарству, і
 наватарству мудраму, а не ўаўке-
 му. Беларуская літаратура ў леп-
 шых сваіх узорах сёння ўзыхо-
 дзіць на вяшніцы сучаснага ма-
 стацтва імёна дзякуючы таму, што
 яна шануе, захоўвае і палнакожа
 традыцыі сваіх вялікіх заснаваль-
 нікаў, а не насуперак гэтым тра-
 дыцыям.

Купала і Колас даюць нам высо-
 кі прыклад мастака новага тыпу,
 лалыманага патрыята і грамадзя-
 ніна, настольнага змагацца за пера-
 мого камуністычных ідэй. Рука гэ-
 тага мастака заўсёды ляжыць на
 пульсе эпохі, клопат краіны — яго
 асабісты клопат. «Розумам і сэр-
 цам сваім успрыняў я вялікія ідэі
 марксізма-ленінізма», — пісаў
 Якуб Колас. — Сваё жыццё і сваю
 дзейнасць я назаўсёды звязаў з
 жыццём і дзейнасцю вялікай Ка-
 муністычнай партыі, а гэтым са-
 мым і з народам, бо партыя і на-
 род — непароздільныя разуменні.
 Дарога партыі — мая дарога, і з
 гэтай дарогі я не сыду ніколі.

Адзначаючы 80-годдзе з дня
 нараджэння Якуба Коласа, мы
 ўшаноўваем выдатнага майстра
 слова, вялікага сына радзімы,
 якую ён праславіў сваім прыго-
 жым жыццём. А многія і многія,
 хто ведаў народнага паэта асабі-
 ста, хто працаваў з ім альбо су-
 стракаўся як з настаўнікам ці як з
 дэпутатам Вярхоўнага Савета, ці
 як з земляком, — уяўляюць яшчэ
 ў вянкі усенароднай любові і
 пашаны пачуцці захаплення чала-
 векам чудаўнай, чупай душы, про-
 стым і справядлівым, як сам на-
 род. І гэта таксама — каштоўная
 спадчына.

Так, ён быў яркім увасабленнем
 лепшых рысаў свайго народа.

ІДЗЁМ МЫ ВЕРНАЮ ДАРОГАЙ,
 ІРДЗЯЦЦА ЗОРЫ НАШЫХ ДЗЁН,
 БО НАМ ПРАСТОРУ, ВОЛІ МНОГА,
 І ЎСЁ ШЫРЭЕ ДАЛЬ-РАЗЛОГА,
 І ЎСЁ ДУЖЭЕ НАШ РАЗГОН.

Якуб КОЛАС.

3.11.62

З ГЛЫБІНЬ НАРОДНЫХ СЛОВА ПЕСЯРА

СВЕТ ВЫСОКАЙ ПАЭЗІІ

Мікалай ЦІХАНАУ

Спеўняцца восемдзят гадоў з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Якуба Коласа.

У аўтабіяграфіі сваёй ён пісаў: «Самыя раннія дзіцячыя гадзі мае прайшлі ў Сухожыце (іншым Ластуку). Гэта глухое месца — поле каля лесу і адна толькі сядзіба лесніка — хата, гумно, хlew». Так, шмат гадоў быў глухіх месц на роднай зямлі, і глухіх часці стаялі на двары. Але як агоньчык, запалены аднойчы ў цёмным кутку, умацаваўся ў жыцц і зашугаў позімаць выйсці за лес, там і песенны талент Якуба Коласа разгарнуўся з часам і шырока асветліў беларускія прасторы.

Найхвалены прагучалі, як запевы, яго «Песні жалбы», але ён збіраў не толькі смутак народа, але і спадзяванні яго і гней яго. Стварэнне сціпых, шчырных, узрошчаных народнай прадаў і мудрасцю верш, прасякнутых глыбокай сардэчнасцю, вершаў аб новай Беларусі, было галоўнай задачай яго жыцця. Гэтыя вершы былі натуральныя, як шум лесу вясною, ці абуджэнне родных палёў, ці шчаслівы адпачынак пасля доўгай працы.

Стыхійнае святло народнай душы струменіць у гэтых вершах, як сцюдзёны ручай у спакотны дзень, праганяючы самага чалавечка-працавіцка, шукальніка праўды, барацьбіта за свабоду і незалежнасць народа.

Ён, хто памытаў сваё чыжые дзяцінства ў беспасветнай гадзі, некалі сказаў беларускім дзецям:

Шлях паказан вам шырокі,
Шлях прасторны,
Светлы, зорны.
Дык наперад чвердрым крокам,
Шум вясені, вясёлікі!

Гэта як у казку: у лясным засценку, у сям'і звычайнага лесніка нарадзіўся хлопеч. Хлопеч дапытлівы, цікавы, да ўсяго хоча дайсці ўласным розумам, дакапацца да «карына» рэчэй і з'яў.

Пасвіць статак, бегавіць па лесе па грыбы, ягады, прагна прыслухоўваецца да гаворкі бывалых дзядзюк, што часціком завітаюць у леснікову хату, якая стаіць на падабелі ад людскага гасцінца.

Сялянскі, гаротны лёс не зчыў сыну лесніка знаць вялікай кніжнай навуцы. Пешкі і Крылоў у зорнай торбачы пастуха, «дарэктар» з ведамі ў адну столку, некалькі месцаў бегання ў вясковую школу. Дык не бог ведае які ўніверсітэт настаўніцкая семінарыя ў Нясвіжы, што не так ужо шырока расчыняла дзверы для сялянскай галаты.

Мінаюць гады — не протыкае, а напоўняе развалюшчымі вятрамі веку, — і малалы вясковы настаўнік з глухога Палесся пачынае друкаваць вершы і апавяданні, прылучаюцца да развалюшчай народнай, уздымаюцца ў наставішкім эпадзе, тры гады сядзіць у мініскай астрозе, блукае па Беларусі ў пошуках службы, заробку, ідзе на імперыялістычную ваіну... А журботная верш і вясёлыя, поўныя добрага смеху, апавяданні народнага настаўніка ўжо даўно заўважаны, іх чытаюць не толькі пад сялянскай страхой, а і людзі пісьменныя, культурныя, тыя, што добра ведаюць і Шапкіна і Талстога. Малодму пісьменніку гэтыя людзі прапачаць вялікую будучыню. Заўважае беларускага песняра, як і яго слаўнага сабрата, і вялікі браварскі развалюшчы, уладар імкненняў перадавой Расіі Максім Горкі. Дарэчы, чалавечыя дэмы іх траіх — Якуба Коласа, Янкі Купалы, Максіма Горкага — страшэнна падобныя, блізкія.

Эпоха «руку саміх нас» вылучае сваіх песняроў, сваіх уладароў дум. Для Якуба Коласа і Янкі Купалы — сёння сялянская Беларусь, якая нават для людзей прасветленых, перадавых, была з большага паняццем этнаграфічным, — у асягатах развалюшчых пераўтварэнняў жыцця бачылі існае і свае адметныя задачы. Другія народы даўно займалі аб сабе, за іх плячамі былі звышнія набыты кніжны культуры, найбольшае іх пачаццё пачаўся з класа алітальных народна, выкажваючы яго непаўторную душу, розум, імкненні. Беларусы ж яшчэ мусілі заявіць аб сабе, заявіць так, каб яго голас пачулі і адзінці. Гэта было патрэбна і яліка: за вельмі кароткі прамежак часу трэба было праціць шлях, прайсці другімі народам за многія дзесяцігоддзі. Задачу гэтую ва ўсёй яе маштабнай велічыні выканаў Кастрычнік, раскрасіў народны прастор для тытанічнай творчасці. Нарадзілася вялікая літаратура, якая сваімі дасягненнямі мараеца з творчымі здольнасцямі братніх народаў. Але грунт і разгон гэтай новай, вялікай літаратуры далі яны Янка Купала і Якуб Колас, думачы, якія прайшлі з глыбін народнай новавосты, для мастацкай, якая здолела ўзняцца да вялікай чалавечай культуры.

ЭСТЭТЫКА Якуба Коласа — у сваёй аснове развалюшчый. Пачытаўся ўсё актыўнае, бунтарнае, непакорнае. Ідэал — новы, разнаплановы чалавек, гаспадар жыцця. У той жа час у творчых Якуба Коласа здзіўляе народны, непаўторны па сваёму характару, погляд на навакольны свет. У творчых сапраўды народных адукацыя прыгажосці жыцця павінна злівацца з разуменнем таго, што ўсё тое, што пісьменнік паказвае як ідэал, як прыгожае, павінна быць добрым, прыносціць дабро людзям, г. зн. эстэтыка павінна як бы атысямляцца з

Эпоха «руку саміх нас» вылучае сваіх песняроў, сваіх уладароў дум. Для Якуба Коласа і Янкі Купалы — сёння сялянская Беларусь, якая нават для людзей прасветленых, перадавых, была з большага паняццем этнаграфічным, — у асягатах развалюшчых пераўтварэнняў жыцця бачылі існае і свае адметныя задачы. Другія народы даўно займалі аб сабе, за іх плячамі былі звышнія набыты кніжны культуры, найбольшае іх пачаццё пачаўся з класа алітальных народна, выкажваючы яго непаўторную душу, розум, імкненні. Беларусы ж яшчэ мусілі заявіць аб сабе, заявіць так, каб яго голас пачулі і адзінці. Гэта было патрэбна і яліка: за вельмі кароткі прамежак часу трэба было праціць шлях, прайсці другімі народам за многія дзесяцігоддзі. Задачу гэтую ва ўсёй яе маштабнай велічыні выканаў Кастрычнік, раскрасіў народны прастор для тытанічнай творчасці. Нарадзілася вялікая літаратура, якая сваімі дасягненнямі мараеца з творчымі здольнасцямі братніх народаў. Але грунт і разгон гэтай новай, вялікай літаратуры далі яны Янка Купала і Якуб Колас, думачы, якія прайшлі з глыбін народнай новавосты, для мастацкай, якая здолела ўзняцца да вялікай чалавечай культуры.

Усё сваё жыццё ён пісаў пра чалавечыя, пра тое, што магло трапіць на вока кожнаму, успрыняць, аднак, запавядаў Гоголь знаходзіць у звычайным незвычайнае, тое, што кожны заўважыць не можа. Мабыць, трэба было перш за ўсё можа любіць родную зямлю, надзіраючы, насямешчаны, хітраватых сялян, дубовыя гаі і сасновыя бары, каб знайсці тыя азімныя словы і тую музыку, якую ён знайшоў. Нама, бадай, нічога з таго, што ў цэлым складала крыніцу вясковатага побыту і пейзажу, што ён не апыў. Вёска, дзе хаты збілі, як авечкі ў летні жар, крывая, вузкая, як доля сялянства, паляван дарага, пахлява ўдольна хата, старое гумно, могілкі на ўскраі вёскі, дзе нарадзіўся іскраўны знаходзіць сабе ачым спачыні, мільяныя паклікі ачымшым над вадой, нават муха, што трапіла ў навушніку і «жаласна зніць» — усё гэта стала шчырым пачынальным радкімі, і ўсё гэта не проста пейзажныя або бытавыя замалюўкі, а балючы розум аб народным жыцці.

Прырода, зямля, вёска, якую апявае Якуб Колас — родная нам, беларуская. Можна таму такая блізкая, зразумелая нам песня паэта. Яна то спакойна-журботная, крыху аднастайная, як нашы палі, балоты і раўніны, то грозная і гнейная, як кароткая летняя навалніца, задуменная, як шум лесу, вясёлая, поўная хітраватых усмешкі, як лютэраўна ружыцкі беларускі азёр і рэк.

Вельмі зямны паэт Якуб Колас!

Я, настаўнік з далёкай Сібірскай тай-гі, з глыбокай хвалюшчай пазна-місця з музеям вялікага беларускага па-эта, ПЕСНЯРА УСЯГО СЯВЕТКАГА НАРОДА ЯКУБА КОЛАСА. Ён сапраўды народны і таленавіты паэт, яго творчасць ведаючы і любячы не толькі ў Беларусі, але і ў нас, у Сібіры, там, дзе сівы іртыш упадае ў Обь.

А. КУРТАЕВ,
Цюменская вобласць.

ЯКУБ КОЛАСІ ТЫ НЕ ПАМЕРІ ТЫ БУДЗЕШ вёсна жыцц ў сэрцах беларускага НАРОДА! Цябе ведаючы і любячы ўсе ЛЮДЗІ СЯВЕТКАЙ ЗЯМЛІ Цябе любячы дзеці, школьнікі, моладзь, людзі СТАРОГА ПАКАЛЕННЯ, і ГЭТА БЕССЯРОТНАСЦЬ — ВЯ-ЛІКАЯ ШЧАСЦЕ!

А. СМОЛІЧ.

г. Омск.

МЫ ГЛЫБОКА УСХВАЛЯВАНЫ ТЫМ, ЯК БЕ-ларускі НАРОД ШАНУЕ ІМЯ ВЯЛІКАГА ПАЭТА ЯКУБА КОЛАСА.

Вальтэр КЕЕМАН,
кіраўнік дэлегацыі
нямецкіх прафесараў.

Іван НАВУМЕНКА

Але вось нібы ча-раздзейная сіла на-поўніла верш паэ-та, на магучых кры-лах фантазіі ўзняла яго ў падзямбесце і ён выбраўся, зазвучаў дзіяметамі філа-софскага мудрасці і непаўторнага паэ-тычнага характа.

Зварот пары, зніжэнне лета... То — водгулле душы паэта. То — смутны вобраз рэальнасці. То — струны драгунскага замірэння. Натхненнія песні жалбы сардэчна, ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды. Калі душы ўсё прыроды ў гэтым супаданні душою ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды. Калі душы ўсё прыроды ў гэтым супаданні душою ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды.

Гэтыя радкі смела можна паставіць побач з лепшымі ўзорамі філасофскай лірыкі Пшкіна і Гёте, сусветнай паэзіі наогул. Штодара ад беларускай ніў, раі і азёр нёс Якуб Колас паэтычную думку ў скарбніцы сусветнай культуры. На я ў нашай літаратуры другога такога мастака, што б быў роўны Якубу Коласу ў адукацыі прыроды, характава нава-кольнага свету.

Ён ВЕЛІМІ проты і прасты. Нездарма яго вершы і апавядан-ні мы пачынаем чытаць з дзяцін-ства, з першых класаў школы. Яго творы адкавочваючы вочы на свет. Свет гэ-ты вялікі і прыгожы. Ён іскуе для ча-лавека, для яго шчасця.

Праходзіць час, і ўзбагачэнныя вопы-там жыцця, узмужалыя, мы зноў веро-чаемся да Якуба Коласа. І ў даўно чы-таным і перачытаным адкрываем для сябе новыя, раней не заўважаныя пла-сты, новыя думкі і настроі. Тады пры-ходзіць здагадка, што Колас не толькі проты, але і мудры. Праўдзівы каж-учы, яго мудрасць, як і наогул усё вялі-кае, проты.

Атмасфера прады, шчырасці, чалавеч-цай цёпласці прысутнічае ў кожным творы Якуба Коласа. Можна таму пры чытанні яго кніг ахоплівае нейкае аса-блівае пачуццё. Здаецца, прышоў у гос-ці да блізкага і роднага чалавека, які плыве любіць, паважае, не спускае ніводным словам, ітаняўся.

Мы сёння слухаю справяеся, шукаю-чы новыя дарогі і сцэны ў літаратуры, новай формы мастацкаму слову, якое б

Іду на прафільнае, — так называў ён кароткі адпачынак і лясны ў балінічным ста-цыянары. — Трэба цісканні, рысоры правя-рыць.

Завяршыў гэты час неправадзіць, лажу сібе «прагульшчынам» і «дармадэдам», а то і «старым нарочым».

Канстанцін Міхайлавіч напачатку, аднак з дамыскай горчцы, пачынаў ушчыраваць «Якуба Ко-ласа» як асобу дзіўную, якую неможна ў яму.

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

Але вось нібы ча-раздзейная сіла на-поўніла верш паэ-та, на магучых кры-лах фантазіі ўзняла яго ў падзямбесце і ён выбраўся, зазвучаў дзіяметамі філа-софскага мудрасці і непаўторнага паэ-тычнага характа.

Зварот пары, зніжэнне лета... То — водгулле душы паэта. То — смутны вобраз рэальнасці. То — струны драгунскага замірэння. Натхненнія песні жалбы сардэчна, ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды. Калі душы ўсё прыроды ў гэтым супаданні душою ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды. Калі душы ўсё прыроды ў гэтым супаданні душою ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды.

Гэтыя радкі смела можна паставіць побач з лепшымі ўзорамі філасофскай лірыкі Пшкіна і Гёте, сусветнай паэзіі наогул. Штодара ад беларускай ніў, раі і азёр нёс Якуб Колас паэтычную думку ў скарбніцы сусветнай культуры. На я ў нашай літаратуры другога такога мастака, што б быў роўны Якубу Коласу ў адукацыі прыроды, характава нава-кольнага свету.

Ён ВЕЛІМІ проты і прасты. Нездарма яго вершы і апавядан-ні мы пачынаем чытаць з дзяцін-ства, з першых класаў школы. Яго творы адкавочваючы вочы на свет. Свет гэ-ты вялікі і прыгожы. Ён іскуе для ча-лавека, для яго шчасця.

Праходзіць час, і ўзбагачэнныя вопы-там жыцця, узмужалыя, мы зноў веро-чаемся да Якуба Коласа. І ў даўно чы-таным і перачытаным адкрываем для сябе новыя, раней не заўважаныя пла-сты, новыя думкі і настроі. Тады пры-ходзіць здагадка, што Колас не толькі проты, але і мудры. Праўдзівы каж-учы, яго мудрасць, як і наогул усё вялі-кае, проты.

Атмасфера прады, шчырасці, чалавеч-цай цёпласці прысутнічае ў кожным творы Якуба Коласа. Можна таму пры чытанні яго кніг ахоплівае нейкае аса-блівае пачуццё. Здаецца, прышоў у гос-ці да блізкага і роднага чалавека, які плыве любіць, паважае, не спускае ніводным словам, ітаняўся.

Мы сёння слухаю справяеся, шукаю-чы новыя дарогі і сцэны ў літаратуры, новай формы мастацкаму слову, якое б

Іду на прафільнае, — так называў ён кароткі адпачынак і лясны ў балінічным ста-цыянары. — Трэба цісканні, рысоры правя-рыць.

Завяршыў гэты час неправадзіць, лажу сібе «прагульшчынам» і «дармадэдам», а то і «старым нарочым».

Канстанцін Міхайлавіч напачатку, аднак з дамыскай горчцы, пачынаў ушчыраваць «Якуба Ко-ласа» як асобу дзіўную, якую неможна ў яму.

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

— Я ўжо дзесяць разоў назваў яму, — такіх выважаранні адбываліся ў прысутнасці блізкіх сяброў, — Якуб, што ты сабе думаеш? Ты пісьмен-нік, а не можаш стаць над чалавечай хворасцю. Не падобнае старажытнае гультайства чалавека

Але вось нібы ча-раздзейная сіла на-поўніла верш паэ-та, на магучых кры-лах фантазіі ўзняла яго ў падзямбесце і ён выбраўся, зазвучаў дзіяметамі філа-софскага мудрасці і непаўторнага паэ-тычнага характа.

Зварот пары, зніжэнне лета... То — водгулле душы паэта. То — смутны вобраз рэальнасці. То — струны драгунскага замірэння. Натхненнія песні жалбы сардэчна, ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды. Калі душы ўсё прыроды ў гэтым супаданні душою ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды. Калі душы ўсё прыроды ў гэтым супаданні душою ў адным супаданні і настроі і любі і смутнае час прыгоды.

Гэтыя радкі смела можна паставіць побач з лепшымі ўзорамі філасофскай лірыкі Пшкіна і Гёте, сусветнай паэзіі наогул. Штодара ад беларускай ніў, раі і азёр нёс Якуб Колас паэтычную думку ў скарбніцы сусветнай культуры. На я ў нашай літаратуры другога такога мастака, што б быў роўны Якубу Коласу ў адукацыі прыроды, характава нава-кольнага свету.

Ён ВЕЛІМІ проты і прасты. Нездарма яго вершы і апавядан-ні мы пачынаем чытаць з дзяцін-ства, з першых класаў школы. Яго творы адкавочваючы вочы на свет. Свет гэ-ты вялікі і прыгожы. Ён іскуе для ча-лавека, для яго шчасця.

Праходзіць час, і ўзбагачэнныя вопы-там жыцця, узмужалыя, мы зноў веро-чаемся да Якуба Коласа. І ў даўно чы-таным і перачытаным адкрываем для сябе новыя, раней не заўважаныя пла-сты, новыя думкі і настроі. Тады пры-ходзіць здагадка, што Колас не толькі проты, але і мудры. Праўдзівы каж-учы, яго мудрасць, як і наогул усё вялі-кае, проты.

Атмасфера прады, шчырасці, чалавеч-цай цёпласці прысутнічае ў кожным творы Якуба Коласа. Можна таму пры чытанні яго кніг ахоплівае нейкае аса-блівае пачуццё. Здаецца, прышоў у гос-ці да блізкага і роднага чалавека, які плыве любіць, паважае, не спускае ніводным словам, ітаняўся.

Мы сёння слухаю справяеся, шукаю-чы новыя дарогі і сцэны ў літаратуры, новай формы мастацкаму слову, якое б

Іду на прафільнае, — так называў ён кароткі адпачынак і лясны ў балінічным ста-цыянары. — Трэба цісканні, рысоры правя-рыць.

Завяршыў гэты час неправадзіць, лажу сібе «прагульшчынам» і «дарма

У СЕРАДУ ВЕЧАРАМ...

У СЕРАДУ ВЕЧАРАМ...

Серада, звычайна, і перад уважэннем у Віцебскі гарадскі Дом культуры няма ніякіх афіш. «Мерарыямі» былі ўвечар (абласное аддзяленне) таварства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў палітэду семінары лектараў, будучы заўтра (гладальніку залу аранжэе фальшона), але сёння дзень свабодны. І ва ўсіх пакоях Дома культуры займаюцца гурты.

... Канцэртмайстар Жанна Аляксандраўна Пільская разгарнула папкі з нотамі. Штогод выдзе айна заняты і салістаў у гарадскім Доме культуры і за гэты час падрыхтавала цэлы пледу таленавітых выканаўцаў. Вось іна Сідаровіч — табуныя, якая будзе спяваць сёння першай. Будучыца дэяцкага класа прызначыла на Дом культуры, праспавала на вечары самадзейнасці простую песенку. З таго часу іна паспела скончыць школу, працавала некалькі гадоў на заводзе, паступіла ў інстытут, але заняты і Жанна Аляксандраўна яна не кідае, па-ранейшаму актыўна ўдзельнічае ў самадзейнасці. Да Дзякды іна рыхтуе дзве песні беларускага кампазітара Ю. Семяніна — «Вясновае здароўе» і «Нябывальна».

У рэпертуары работніцы заво-

наму маладым кампазітарам, хапае арыгінальнасці. Але ж Барыс толькі пачынае свой шлях, і ў гэтым сэнсе праца ў самадзейнай калектыве — аякая школа для яго.

... Пакуль у фее рэпэціруе аркестр, сцянаю завадала танцы.

Баяніст Мікалай Палавінкін іграе «Марш касманаўтаў». Скажце, не танцавальная мелодыя? Магчыма, але «Касмічнага танца» яны рыхтуюць у Віцебскім гарадскім Доме культуры, вы ж таксама не бачылі?

«Марш касманаўтаў» — гэта толькі ўступ, пралог да «Касмічнага танца».

Шмат выдумкі ўклаў у «Касмічны танец» яго стваральнік, кіраўнік танцавальнага калектыву Сямён Парты. Як і ў якім іншым нумары, тут асаблівае ролі адыграюць асяццеленне, касцюмы. Але асноўнае ўсё ж у майстравстве салістаў. Вось чаму так старанна падбіралі тут выканаўцаў галоўных партый. Цяпер ужо канчаткова вырашана: касманаўтаў танцоўцаў Вадзім Драке, Валерыя Каржаневіч, Вадзім Юдзянюк, Леанід Бардулюка, «Месца» — Марына Смірнова. У другім аддзяленні саліруюць Аня Калодзежная і Рая Шор.

Трэба хопіць некалькі слоў сказаць пра дзвюх апошніх салістаў.

Як толькі скончылася рэпэціцыя, Аня Калодзежная глянула на гадзіннік.

— Сямён Сямёнавіч, можна мне ісці?

Аказалася, Аня спяшаецца, каб паспець на апошні чыгнік.

На рэпэціцыю яна прыхаля за трыццаці кіламетраў, са станцыі Язвіна, дзе выкладае ў сярэдняй школе фізіку і матэматыку. Скончыўшы педінстытут, Аня атрымала прызначэнне ў раён, але сувязі з самадзейным калектывам, у якім займалася ў студэнцкія гады, не траціць. Калодзежная славіцца ў Віцебску сваім высокім выкананнем майстравства. Яе не раз запрашалі ў прафесійна-навуковы ансамбль, але дзючына ўжо даўно зрабіла выбар. Апошнія слова засталася за матэматыкай. Самадзейнасць — іншая справа...

Ударніца камуністичной працы, камсэма Людэа Бондарава працуе брыгадзірам канструкцыйнага тэлевізійнага цэха Мінскага радыёзавода. Яна актыўна ўдзельнічае ў самадзейнасці. На рэпэціцыі самадзейных артыстаў Савецкага раёна сталіцы Людэа Бондарава прыцягла ўвагу к пазмы Маргарыты Агашынай «Мясца».

Новыя спектаклі

Жыхары Гомеля паглядзе-лі новы спектакль абласно-га рускага драматычнага тэатра «Пад адным небам» па п'есе беларускага драматурга А. Маўзона.

Пастаноўку акампіляваў рэжысёр тэатра А. Смеляноў. Мастацкае афармленне за-служанага дзяча мастацтва РСФСР І. Грыгор'ева.

У спектаклі заняты заслужаныя артысты БССР Т. Скарута, артысты Г. Бячот-наў, Б. Скалоў, Р. Лявчэ-наў, Р. Суворав, Ф. Іваноў, Л. Маурава, Л. Дымава і іншыя.

Прэм'ера спектакля па п'есе «Пад адным небам» адбылася ў Гомелі ў Беларускай дзяржаўнай тэатры імя Я. Коласа.

СЕМІНАР У СВЕТАГОРСКУ

Чарговы семінар загадчы-каў раённых і сельскіх бі-бліятэч Гомельскай вобласці быў праведзены ў Света-горску.

Загадчыца Светагорскай раённай бібліятэкі т. Прач расказала аб рабоце з анты-савецкімі і бібліятэка-ры з дапамогаю грамад-скіх дамагасці павелічэн-ня калекцыі «Чачоў». Ан-тысавецкі бібліятэка-дзю-ццэ, у майстэрні, дамы; гу-тарцы з людзьмі, прапа-ганду і інш. У пасляку будучыню ў кожнай сам-і ў сярэднім па два чытачы.

Бібліятэчнік-перасоўні на гра-дзкіх асновах стварэн-ні ў інтэрнатах будучыня тэатра № 20, у камплекснай будучыня брыгадзе каму-ністичнай працы Вітара Пятніцкага. Сялета раённай бібліятэка правяла 14 тэ-матычных вечароў, канфер-энцы і вусных часопісаў, 12 літаратурных аглядаў.

Удзельнікі семінара абмі-няліся вопытам работы, па-бывалі на Васілевіцкай ДРЭС і новабудовах.

І. ГУРЭВІЧ.

КОНКУРС ПРАДОЎЖАНЫ

Міністэрствам культуры БССР быў з 10 ліпеня г. г. аб-вешчаны конкурс на лепшы выставачны эскіз беларускага народнага сцэнічнага касцюма, з матэі стварэння лепшых узораў для прафесійнальных і самадзейных калектываў.

Умовы конкурсу змешчаны ў № 56 нашай газеты за 13 ліпеня 1962 года.

Конкурс прадоўжаны да 1 снежня 1962 года.

АРГКАМІТЭТ ПАСТАНАВІЎ...

Аргкамітэт па правядзенню Дзя-кды самадзейнага мастацтва Беларускай вобласці, месца і перадак Дзякды.

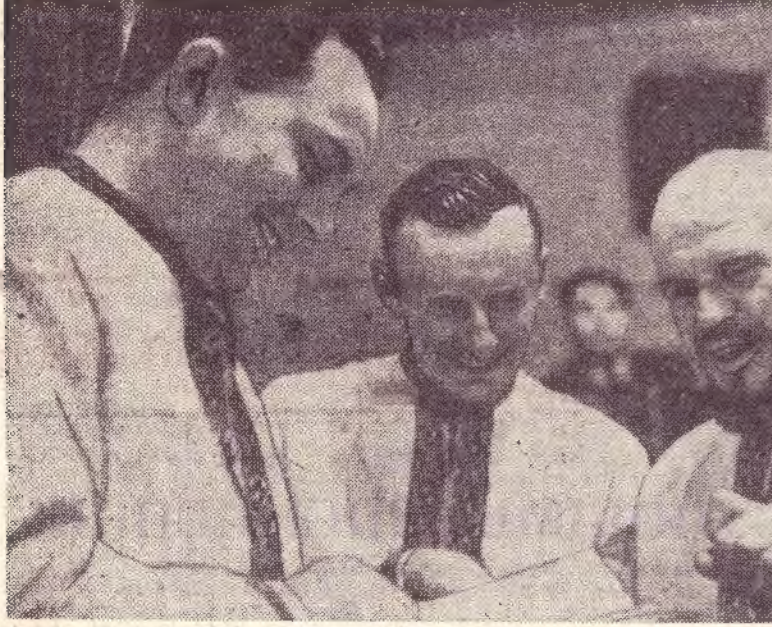
Дзякда будзе праводзіцца ў ста-ліцы рэспублікі з 10 па 18 снежня ў будынку ўрадавага Дома афі-цэраў. Справаздачны канцэрт ад-дзялення ўдзельніц мастацкай самадзейнасці Мінска.

Аргкамітэт дапусціў для ўдзё-лу ў Дзякду як самастойную дэ-ляцыю сімфанічны аркестр, оперную і балетную стужкі Пала-ца культуры праспавала, якія паставілі оперу «Трагія» Вер-дзі.

Заклучаны канцэрт Дзякды ад-будзецца 18 снежня ў Беларускай дзяржаўнай тэатры оперы і ба-лету.

Аргкамітэт зацвердзіў таксама ўзор памятнага значка ўдзельні-кам Дзякды.

БЕЛТА.

Калектыв мастацкай самадзейнасці сельска-арцэлі «Ленінскі шлях» Нясвіжскага раёна рых-туецца да святочных кан-цэртаў. Калектыв арты-сты разумеваюць новыя харавыя песні, сольныя нумары, урыўкі з ма-стацкіх твораў.

Вы бачыце ўдзельні-каў мастацкай сама-дзейнасці калгаса П. Курчацкага, В. Пешкура і П. Дашко перад рэпэ-тыцыяй.

Фота П. НАВАТАРАВА.

БЕЛТА.

Адказы, БЕЗГУСТОУШЧЫНЕ — НЕ МЕСЦА!

Іх выводзілі з танцавальнай пляцоўкі дзюжнікі. У дзюжні-цы пакоі дзюжнікі нерова-камечыла хустачку, юнак гара-чыся:

— За што вы нас прынялі сю-ды, што мы дрэннае зрабілі?

— Вы танцавалі вельмі ўжо стыльна.

— Але так танцоўцы многія...

Што на гэты момант адказаў дзюжнік? Яны ж і самі не ве-далі, як правільна танцаваць, і маглі толькі проста забараніць так званую «стыльную» манеру танцаў. Але забарона звычайна выклікала абурэнне і крыўду ў танцоўцаў.

Гэты выпадак мне нагадаў у сувязі з артыкулам «Гэта не забав-на, апублікаваны ў газеце «Лі-тэратура і мастацтва» 20 ліп-ня г. г. У артыкуле спавядалі-ва крытыкавалася арганізацыя та-нцавальных вечароў у Гродзенскім парку.

Зусім натуральна, што нашай моладзі больш падабаюцца мелодыі, рытмы і вольныя рукі сум-ных танцаў, такіх як ліпсі ці рус-ка, чым манернасць падаграса, паланэза ці міньбэна.

Маладыя людзі імкнучыся зна-йсці новыя рукі танца, але часам не ведаючы яго элементарных асноў, спрабуючы пераняць тое, што прамільгнута ў кадрах зару-бежных фільмаў.

Але чалавек са здаровым гус-там не прымае падкрэсленай інтымацыі, дэманстрацыйнага пера-дае да навакольных людзей, часам адкрывае вульгарнасць танцаў тыпу рок-рола, бугі-вугі, твіста і падобна да іх.

Гэта прымушала нас шукаць, як пмагчы моладзі зразумець, што прыгожа і што заслугоўвае ад-важэння. Надаўна ў Гродна мы ад-

раце і ставіць стабільнай, пастаян-най. Яна пмажа павысіць куль-туру павадін моладзі, а таксама палепшыць ёе густ, створыць на танцавальных вечарках настрой святачаснасці, асяццелення.

А. ШАНДАЛА, дырэктар Гродзенскага га-радскага парку.

На імперыялістычнай кухні. Мал. Ул. БАРАНОУСКАГА.

ПРА МАСТАЦТВА—МОВАЮ КІНО

Ангара, але і ў значнай ступе-ні раскрыў складаны працэс стварэння гэтага мастацтва. А як ажыццяўляюць, павялічваюць сэн-савую і эмацыянальную нагрук-ку сюжэта ўдала падбараныя рэжысёрам У. Скітвічам і разнастайныя кадры кінахронікі, знятыя ў час перакрываўна-га паліцы Брайчар ГЭС. Бе-ларускай мастак не адзін месца прывёў на рабочых пляцоўках гіганцкага энэргэ-тычнага будаўніцтва, сваім на-чынам бачыў суровыя будні і бі-сёрыя радзі, жыццё адным па-пучэннем і думкамі з героямі ся-мігодкі, чые вобразы потым за-нялі галоўнае месца на яго ма-нументальным жывапісным па-латне. Аўтару сюжэта мож-на было б толькі папракнуць за-тое, што яны ўзялі для паказу на самы лепшы твор Івана Ста-севича. Аднак тут закрываецца зусім іншае і прыватнае пытан-не — пытанне мастацкага гус-ту кінадакументалістаў.

Думаю, што глядач не заста-нецца абывателем і да знятага на натуре сюжэта аб выступ-ленні Народнага ансамбля песні і танца гомельскіх чыгуначнікаў у паўднёвым калгасе «Маста-цтва Беларуска» № 2, 1961).

Строгая дакументальнасць па-дзел спадчынна ў гэтым сю-жэце з вельмі трапным, я ка-жаў бы, бездарковым паказам асяццеласцей выканаўцаў май-стравства вядомых у рэспублі-ка і дзяка за яе межах мастац-кага калектыву. Аператар С. Фрыд (ён ж і рэжысёр) заў-важыў не толькі ўсе тонкія харэаграфічнага малюнка та-паварожнае сіюты «Народы ў дружбе», але і дынаміку танца, і настрой выканаўцаў.

Дзе ронныя тэмы, два зусім не падобныя па манеры выка-навання сюжэты. Але іх аб'ядно-вае адна творчая тэндэнцыя — гаварыць аб мастацтве з заха-пленнем, вобразна, з глыбінным веданнем справы. І такіх сюжэ-таў (якіх лепш было б назваць кароткімі кінаарысамі) па ўсіх вы-пусках часопіса «Мастацтва Беларуска» набаярацца нямала.

Глядач з прыемнасцю і з вя-лікай карысцю для сёбе можа па-глядзець асцяроўны кадры і пра-дзімны фільм «Першы выпра-баванні» («Мастацтва Беларуска», № 1, 1961), і пра прэм'еру спектакля «Крыніца» ў Тэатры імя Якуба Коласа («Мастацтва Беларуска», № 3, 1961), і пра народнага артыста СССР Г. Гле-бава («Мастацтва Беларуска», № 1, 1962), і пра мастака-педа-гога В. Грамыку («Мастацтва Беларуска», № 2, 1962).

Аднак часта побач з дасканаль-нымі сюжэтамі на экран часам трапілі і вядомыя сідры, не-дапрацаваны матэрыял, які ні-чога не дае ні розуму ні сэрцу. Я маю на ўвазе шэраўкія (у пераходным і літаратурным сэн-се) безгустоўна знятыя нерухомыя змацаваныя кадары і пры-мітыву амацаваныя сюжэты, наішталі такіх, як опера «Налюбая рука» («Мастацтва Беларуска», № 1, 1961) або «Лі-воніа на арбіце» («Мастацтва Беларуска», № 2, 1961). Ці ёсць,

скажам, сэнс браць для манта-жу 20—25-метровыя агугульныя планы і ўключача іх у сюжэт, увесць метраж іна не перавы-шае 50—60 метраў? Мне мо-гуць адказаць: а чаму б і не. Але тады неабходна, каб падоб-ныя планы хоць бы нечым адроз-ніваліся ад самых звычай-ных фатаграфій. Менавіта як пасаданы амацарскія фатагра-фіі, што не маюць нічога агуль-нага з сапраўдным мастацтвам кіно, успрымаюцца некаторыя кадры ў названых вышэй сюжэ-тах. Глядач бачыць на экране не зусім выразныя, дэбелыя па-важыя фігуры Т. Шымко і В. Глушакова, якія ці то спя-ваюць на сцене опернага тэатра, ці то няспела паўзучы перад аб'ектавым здымачнай камеры. Ад гэтых кадраў застаецца вельмі невыразнае ўраўненне аб аўтэнтывітэ і вакальным май-стэрстве вядомых оперных спе-вакоў. Не лепш зроблены і фраг-менты спектакля «Лівоніа на арбіце» ў пастаноўцы Акадэмі-чнага тэатра імя Янікі Купалы. Тут няма і спробы даць магчы-мае глядачу адчуць драматы-чнасць асяццеласці камедыі Ан-дэя Макавіча, паказаць выдат-ны тэмпераментны ігру-май-стру сюжэт. Атрымалася сум-нае інфармацыя. Некалькі со-нянь метраў дэфіліруюць палкі патрачана, па сутнасці, дарожны.

Аднак та я самая плёнка можа ператварыцца ў кашто-выны кінадакумент, калі яна трапляе ў рукі майстра, які вы-разна ўраўна сваю творчую за-дачу і ўраўна ідзе да вызна-чанай мэты. Здолеў жа, напры-клад, рэжысёр П. Шампур раз-ам з аператарам А. Скало-вым знайсці найбольш вернае кампазіцыйнае і светааццелое выражэнне кадры, а затым вы-находліва стварыць сюжэт пра спектакль коласаўцаў «Крыні-ца».

Не хочацца быць банальным і паўтараць сілавобразны ісці-ны. Але ўсё ж трэба сказаць,

Г. ТАРАСЕВІЧ.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: І. А. АЗГУР, А. І. БУТАКОВ, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, В. У. ІВАШЫН, А. Н. МАРЦІНОВІЧ (адначасна сакратар), П. Ф. ПРЫ-ХОДЗЬКА, Р. К. САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), М. Г. ТКАЧОУ, І. З. ШАРАХОВСкі, І. Б. ШАЦІЛА, Р. ШЫРМА.

ДАРАГІЯ ЧЫТАЧЫ! ПРАПЯГВАЕШЧА ПАДПСКА НА РЭСПУБЛІКАНСКУЮ ГАЗЕТУ «З ВЯЗДА»

«Звезда» — орган Цэнтральнага Камітэта Камуністичнай партыі Беларуска, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў БССР. Яна асяццелая жыццё і працу Беларускага народа, работу пра-мысловых прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў, устаноў, дзей-насці новых органаў кіраўніцтва сельскай гаспадарчай. Газета прапагандае дасягненні навукі і вопыт перадавой пра-мысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці, друкуе рэпарта-жы, нарысы, карэспандэнцыі, прысвечаныя людзям працы. Газета асяццелая жыццё партыйных арганізацый рэспублікі, дапамагае ім накіроўваць намаганні працоўных на паспяховае выкананне гістарычных рашэнняў XXII з'езда КПСС, выхо-ваць новага чалавека, актыўнага будаўніча камунізма. На старонках газеты друкуюцца артыкулы партыйных, савецкіх, гаспадарчых работнікаў, прапагандаістаў і агітатараў, ма-тэрыялы ў дапамогу вывучэнню марксісцка-ленінскай тэорыі.

Чытач знойдзе ў «Звездзе» шмат артыкулаў і карэспандэн-цыі аб духоўным і культурным жыццё рэспублікі, аб дзей-насці творчых арганізацый — саюзаў пісьменнікаў, кампазі-тараў, мастакоў, калектываў тэатра, культурна-асветных уста-ноў, ану і сярэдніх школ. Друкуюцца матэрыялы на ма-рэльна-этычныя тэмы. Шырока асяццелая міжнароднае жыццё.

Падпіска прымаюць усе раёныя, гарадскія канторы, аддзя-ленні сувязі, аддзёлы «Саюздруку», калгасныя паштальоны і грамадскія распаўсюджальнікі на прадпрыемствах, ва ўста-новах, калгасах, саўгасах.

Падпіснае цана: на год — 6 рублёў
на 6 месяцаў — 3 рублі
на 3 месяцы — 1 руб. 50 кап.
Таварышы рабочыя, калгаснікі і служачыя, падпісвайцеся на газету «Звезда»!

ЛЕКЦЫІ У МУЗЕІ

У гэты дзень у Дзяржаўным мастацкім музеі імя Я. Коласа многагаляндна Суды прышлі вучні 56 Мінскай сярэдняй школы. Яны з вялікай увагай слухалі су-працоўчыцу музея А. Рэзніц-ва, прыцягла лекцыю аб дзяніскай рускіх перадавінінаў, аб іх сла-вуты, палітоны, «Вобраз рускай нацыі ў творчасці В. М. Васнецва-ва», «Русіе мастацтва XVIII—XX стагоддзяў», «Вобраз роднай пры-роды» вобраз дзяліка вайпавы і в-еракін тэм, лекцыі на якіх пра-

служалі наведвальнікі лекторыя. Цыкл лекцый увесч ка пашы-рашча, таматыка іх вельмі раз-настайная. У музеі можна да-дацца многа цікавага аб творчэ-сці буйных майстроў класічна-га рускага і савецкага вымле-нага мастацтва.

Работнікі музея часта выка-зваюцца ў калгасах, ва ўстановах на прадпрыемствы рэспублікі. Толькі за лета гэтага года яны правялі больш ста лекцый.

З. РЫСАЕУ.

На першай старонцы — малюнак мастака З. Паўлюскага.

Адрес рэдакцыі: г. Мінск, вул. Зехарава, 19. Тэлефоны: прыёмны рэдакцыі—3-24-61, наменіка галоўнага рэдактара—3-25-23, адначасна сакратара—3-25-23, аддзела літаратуры—3-22-04, аддзела мастацтва—3-24-62, аддзела культуры—3-22-04, выдавецтва—3-19-52, бухгалтэрыі—3-11-03.

«Літэратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у аўторак і пятніцу.